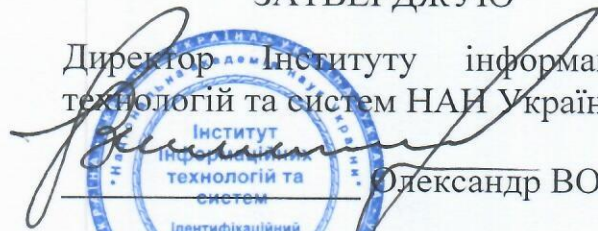


НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА СИСТЕМ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту інформаційних
технологій та систем НАН України



Олександр ВОЛКОВ

« 6 » лютого 2025 р.



ПОЛОЖЕННЯ

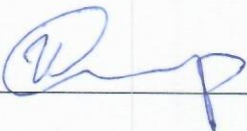
про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Київ - 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ


Затверджено: Вченою радою Інституту інформаційних технологій та систем НАН України
Протокол № 1 від 05.02.2025 р.

Секретар Вченої ради


Микола КОМАР


Ухвалено: Науково-методичною радою Інституту інформаційних технологій та систем НАН України
Протокол № 1 від 14.01.2025 р.

Голова Науково-методичної ради


Людмила КОЗАК

Ухвалено: Радою молодих вчених Інституту інформаційних технологій та систем України НАН
Протокол № 01/01 від 20.01.2025 р.

Голова Ради молодих вчених


Дмитро ВОЛОШЕНЮК

Введено в дію наказом директора Інституту інформаційних технологій та систем НАН України № 13 від 06.02.2025 р.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (далі – Положення) в Інституті інформаційних технологій та систем НАН України (далі – Інститут) розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному центрі (правонаступник – Інститут інформаційних технологій та систем НАН України), ґрунтується на принципах, викладених у Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

1.2. Положення розроблено з метою забезпечення відповідності освітньої діяльності Інституту у реалізації освітньо-наукових програм на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти вимогам освітнього законодавства та потребам стейкхолдерів, удосконалення розвитку вищої освіти в Інституті, забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності, її інтеграції у світове освітнє середовище.

II. ПРИНЦИПИ ТА ПРОЦЕДУРИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Систему забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Інституті розроблено згідно з принципами:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії наукової установи, яка несе відповідальність за забезпечення якості освіти;
- органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової, інноваційної діяльності;
- аспірантоцентрованого підходу до навчання;
- постійного підвищення якості освіти та освітньої діяльності;
- вибіркової освіти, що передбачає запровадження вибіркової компоненти в освітньому процесі;
- індивідуалізації освітнього процесу;
- залучення здобувачів, роботодавців та інших зацікавлених сторін (стейкхолдерів) до процесу забезпечення якості освіти;
- впровадження новітніх технологій для підвищення якості освіти та освітньої діяльності;
- відкритості та прозорості на усіх етапах забезпечення якості освіти.

2.2. Система внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в Інституті передбачає здійснення таких видів діяльності:

- визначення принципів і процедур забезпечення якості освіти та освітньої діяльності;
- дослідження та врахування досвіду провідних українських та світових університетів та наукових установ;
- моніторинг, перегляд та оновлення/модернізацію освітньо-наукових програм;

- оприлюднення критеріїв, правил і процедур оцінювання здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників;
- ініціювання підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- забезпечення матеріальних, побутових, інформаційних ресурсів для організації освітнього процесу;
- забезпечення академічної доброчесності;
- залучення стейкхолдерів до освітнього процесу тощо.

III ОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Відповідальність за забезпечення якості навчання покладається на таких керівників та підрозділи Інституту:

- директор Інституту;
- заступник директора з наукової роботи;
- вчена рада Інституту;
- науково-методична рада;
- рада молодих вчених;
- сектор аспірантури та докторантури.

3.2. Групи забезпечення спеціальності та робочі (проектні) групи освітньо-наукових програм є учасниками системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Інституті.

IV. МОНІТОРИНГ, ОНОВЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВИХ ПРОГРАМ

4.1. Перегляд освітньо-наукової програми здійснюється за результатами її моніторингу та/або її окремих компонентів та у разі змінення відповідних нормативних документів та законодавства.

4.2. Моніторинг реалізації освітньо-наукової програми здійснюється у таких випадках:

- під час обговорення та планування змін до освітнього процесу на наступний навчальний рік;
- за умови необхідності врахування змін в законодавстві;
- зміни кадрового складу викладачів;
- під час обговорення пропозицій та зауважень здобувачів, які навчаються за програмою, та інших стейкхолдерів.

4.3. Основною метою моніторингу та перегляду освітньо-наукової програми є підтвердження її актуальності з урахуванням:

- світових тенденцій розвитку відповідної галузі знань,
- затребуваності на ринку праці,
- досвіду провідних українських та світових університетів,
- підвищення якості організації освітнього процесу,
- задоволення потреб здобувачів.

4.4. Систему моніторингу та перегляду освітньо-наукових програм реалізують за участю здобувачів та зацікавлених сторін шляхом:

- оцінювання актуальності змісту освітньо-наукової програми, її відповідності найновішим дослідженням у галузі, змінам потреб суспільства;
- оцінювання стану організації освітнього процесу здобувачами, визначення потреб здобувачів, задоволеність програмою та освітнього середовища здобувачів за результатами щорічних опитувань;
- моніторинг успішності здобувачів;
- оперативного реагування на інформацію про необхідність оновлення змісту програми, проблемні ситуації та порушення щодо її реалізації.

4.5 Оновлення та модернізація освітньо-наукової програми.

4.5.1. Для процедур оновлення та модернізації освітньо-наукової програми обов'язковим є охоплення зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів: науковців та науково-педагогічних працівників, аспірантів, випускників, роботодавців, експертів, зовнішніх стосовно до цієї ОНП.

4.5.2. Освітньо-наукова програма, як правило, має щорічно переглядатись та оновлюватися у частині певних компонентів, крім компонентів, визначених стандартом вищої освіти. Підставами для оновлення освітньо-наукової програми можуть бути:

- пропозиції керівника проєктної групи або викладачів програми;
- рецензії роботодавців, рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів;
- результати опитувань ключових стейкхолдерів, зокрема аспірантів;
- зміни ресурсних умов реалізації освітньо-наукової програми.

Перегляд ОНП включає вивчення досвіду вітчизняних та іноземних аналогічних ОП, його систематизації, імплементації кращих практик та контролю за її виконанням при переглядах ОНП за процедурою, наданою в Положення про ОНП (п. 6.3.2).

Результати оновлення відбиваються у відповідних структурних елементах освітньо-наукової програми (у структурі дисциплін освітньо-наукової програми, навчальних планах, робочих програмах навчальних дисциплін) та можуть не вимагати процедур перезатвердження ОНП.

4.5.3. Модернізація освітньо-наукової програми передбачає значніші зміни її змісту та умов її реалізації, може торкатися також мети, програмних компетентностей та результатів навчання, запровадження нових траєкторій чи профілізацій, та здійснюється:

- для забезпечення виконання вимог законодавства, що регламентує сферу освітньої діяльності;
- за результатами зовнішнього/внутрішнього оцінювання якості ОНП;
- за ініціативи керівництва Інституту, гаранта або членів проєктної групи освітньо-наукової програми;
- за ініціативи ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому фаховому полі, у якому реалізують ОНП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.

Модернізована освітньо-наукова програма разом з рецензіями роботодавців проходить повторне затвердження.

V ОПРИЛЮДНЕННЯ КРИТЕРІЇВ, ПРАВИЛ І ПРОЦЕДУР ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

5.1. Оцінювання та атестація здобувачів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про організацію та проведення поточного і підсумкового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня в Інституті.

5.2. Критерії та правила оцінювання здобувачів також відображаються в робочих програмах навчальних дисциплін і силабусах.

5.3. Для врахування думки здобувачів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться їх щорічні опитування (анкетування).

5.4. Оцінювання діяльності наукових та науково-педагогічних працівників здійснюється кожні 5 років шляхом їхньої атестації відповідно до Положення про атестацію наукових працівників, затвердженого Постановою Президії НАН України від 15.05.2019 р. № 149.

5.5. Забезпечення освітнього процесу в Інституті здійснюється науковими/науково-педагогічними працівниками з науковим ступенем та/або вченим званням, що працюють за основним місцем роботи або за сумісництвом. Винятком є освітні компоненти з філософії та іноземної мови, викладання яких для здобувачів вищої освіти у наукових установах НАН України покладено на фахівців Центру гуманітарної освіти НАН України та Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України, відповідно.

5.6. Науково-педагогічні працівники, які залучаються до викладання навчальної дисципліни, визначаються за конкурсним вибором та затверджуються директором Інституту згідно з Порядком проведення конкурсного відбору наукових працівників для забезпечення провадження ОНП в Інституті інформаційних технологій та систем НАН України, затвердженим наказом №13 від 06.02.2025 р. Обґрунтуванням відповідності претендента на викладання дисципліни також є відповідність пп. 36-38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

5.7. Процедура формування навчального навантаження для викладачів охоплює врахування кількості годин навчального навантаження за відповідною дисципліною (лекцій, семінарських занять тощо); фінансування погодинного фонду здійснюється згідно з наказами МОН України та відповідно до розпоряджень Президії НАН України про ставки погодинної оплати праці працівників усіх галузей економіки за проведення навчальних занять.

5.8. Для забезпечення освітнього процесу з однієї навчальної дисципліни можливе залучення як одного, так і декількох науково-педагогічних працівників. Якщо одну навчальну дисципліну забезпечують декілька науково-педагогічних працівників, розподіл тем між ними узгоджується керівником проєктної групи та затверджується директором Інституту.

5.9. На завершення кожного року аналізуються результати здійснення освітньо-наукової діяльності викладачами ОНП Інституту згідно з вимогами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та формується рейтинг викладачів, задіяних у провадженні ОНП.

5.10. Оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, задіяних у провадженні ОНП, здійснюється за рейтинговою моделлю та методикою рейтингового оцінювання, наданими у Положенні про рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників за результатами провадження освітньо-наукової програми на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

VI ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

6.1. Основними завданнями підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників є:

- оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетенцій і компетентностей у навчальній, психолого-педагогічній, науково-дослідній, організаційній та виховній діяльності, знань щодо заходів захисту інтелектуальної власності;
- засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання;
- набуття досвіду формування змісту навчання з урахуванням його цільового спрямування, досвіду практичної роботи та професійної діяльності викладача;
- розроблення пропозицій щодо удосконалення освітнього процесу;
- застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання.

6.2. Інститут забезпечує підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників відповідно до чинного законодавства та Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників в Інституті.

VII ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕСУРСІВ, ЗОКРЕМА ІНФОРМАЦІЙНИХ, ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

7.1. Забезпеченість необхідними ресурсами освітнього процесу в Інституті відповідає ліцензійним вимогам і передбачає наявність навчально-методичного забезпечення з дисциплін, що викладаються, відповідного матеріально-технічного, інформаційного, соціально-побутового забезпечення.

7.2. Матеріально-технічна база Інституту забезпечує освітні потреби здобувачів. Основна частина освітнього процесу здійснюється за адресою: м. Київ, проспект Академіка Глушкова, 40, корпуси 6 та 7. Забезпеченість навчальними приміщеннями (лекційні, аудиторні приміщення, кабінети) складає 100%. Забезпеченість комп'ютерами відповідно до наявного контингенту складає 100%. Заняття за розкладом проводяться в аудиторіях, оснащених мультимедійним обладнанням або інтерактивною дошкою, а також у комп'ютерному класі. Передбачено забезпечення доступу до навчального корпусу для осіб з особливими освітніми потребами.

Викладання освітніх компонентів з філософії та іноземної мови здійснюється у Центрі гуманітарної освіти НАН України та Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України за адресою : 01601, Україна, Київ, вул. Трьохсвятительська, 4.

7.3. Інформацію про навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітньо-наукової програми розміщено на офіційному веб-сайті Інституту.

7.4. Інфраструктура інформаційного забезпечення передбачає наявність спеціалізованої бібліотеки Інституту, яка має достатню кількість примірників навчальної та наукової літератури. Кожна навчальна дисципліна, яка викладається за освітньо-науковою програмою, в достатній кількості забезпечена монографічною та іншою літературою, примірниками наукових праць співробітників Інституту та дисертацій аспірантів, захист яких відбувся в Інституті; методичні матеріали дисциплін надано на Гугл диску.

7.5. Інфраструктура з надання соціально-побутових послуг (медичний пункт, гуртожиток тощо) є централізованою для наукових установ НАН України.

7.6. В Інституті створено умови для безкоштовного доступу до мережі Інтернет за допомогою WiFi-мережі.

7.7. Наукова спільнота Інституту забезпечує постійну інформаційну, організаційну та консультативну підтримку здобувачів з боку наукових керівників, викладачів програми та інших фахівців Інституту.

7.8. Оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів в Інституті здійснюється шляхом анкетування здобувачів та аспірантського моніторингу освітнього процесу, опитування на заняттях викладачами та проведення співбесід науковими керівниками.

VIII СИСТЕМА ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

8.1. В Інституті діє Кодекс академічної доброчесності, яким керуються члени наукової спільноти Інституту.

8.2. Запобігання проявам академічного плагіату в Інституті покладено на Комісію з питань етики та академічної доброчесності. Метою діяльності комісії є: сприяння формуванню активної громадянської позиції науковців та здобувачів наукового ступеня, надання консультацій з питань академічної доброчесності та інших правил наукової етики, розгляд заяв щодо порушення етичних норм поведінки і надання за результатами розгляду відповідних рекомендацій директору та Вченій раді Інституту тощо.

8.3. Питання щодо скасування рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії у зв'язку з виявленням у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації розглядаються відповідно до вимог Закону України "Про освіту", спеціальних законів та цього Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМ України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Після розгляду відповідних матеріалів Комісія з питань етики та академічної доброчесності формує висновок про виявлення у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Висновок виноситься на засідання Вченої ради Інституту. Про дату, час і місце проведення засідання Вченої ради інформуються особа, яка подала повідомлення, особа, рішення про присудження якій ступеня доктора філософії оскаржується, та у разі потреби члени відповідної разової ради за п'ять робочих днів до дати засідання. Вчена рада на своєму засіданні приймає рішення про скасування рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії або про залишення рішення разової ради в силі.

8.4. Інститут використовує технічні сервіси для виявлення текстових збігів у дисертаціях, рукописах наукових статей, зокрема систему StrikePlagiarism або інші академічні антиплагіатні системи. Вважається достатнім 90 % рівень оригінальності дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії (не більше 10 % текстових збігів).

ІХ УЧАСТЬ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

9.1. Види стейкхолдерів.

9.1.1. Зовнішніми стейкхолдерами можуть виступати:

- органи державної влади та місцевого самоврядування;
- заклади вищої освіти та наукові установи;
- інші роботодавці (підприємства, об'єднання тощо), які зацікавлені в компетентних спеціалістах;
- різноманітні громадські організації та об'єднання, які безпосередньо не пов'язані із системою освіти, але які зацікавлені у соціальному партнерстві;
- науково-педагогічні працівники, які не є співробітниками Інституту і можуть дати незалежну оцінку якості реалізації освітньо-наукової програми.

9.1.2. Внутрішні стейкхолдери:

- аспіранти та докторанти Інституту;
- науково-педагогічні працівники та інші співробітники Інституту.

9.2. Мета участі стейкхолдерів полягає у координації діяльності здобувачів освіти, дирекції, науково-педагогічного складу та інших співробітників Інституту, відповідальних за реалізацію освітньо-наукової програми та залучених до її реалізації, для покращення якості підготовки здобувачів освіти та зростання показників якості вищої освіти в Інституті.

9.3. Стейкхолдери мають такі завдання.

9.3.1. Завдання внутрішніх стейкхолдерів:

- сприяти покращенню матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу;

- брати участь у моніторингу якості методичних документів (освітньої програми, робочих програм навчальних дисциплін, методичного забезпечення освітнього процесу тощо);

- впливати на покращення якості освітньої діяльності та якості викладання навчальних дисциплін, проходження педагогічної практики, здійснення наукової роботи тощо.

9.3.2. Завдання зовнішніх стейкхолдерів:

- надавати пропозиції щодо покращення якості з урахуванням досвіду вітчизняних та закордонних університетів та наукових установ, сучасним позитивним тенденціям у сфері освіти, тенденціям спеціальності та ринку праці.

9.4. Напрями впливу стейкхолдерів на забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти. Стейкхолдери мають право впливати на:

- прозорість управлінських, організаційних, кадрових процесів щодо освітнього процесу в Інституті;

- організацію вступної кампанії;

- оптимізацію і вдосконалення інформаційних ресурсів (бібліотеки, дистанційного середовища для навчання, офіційного веб-сайту Інституту тощо);

- укріплення нетерпимості наукової спільноти Інституту до корупції, плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, списування, обману, необ'єктивного оцінювання;

- розроблення, моніторинг, періодичний перегляд освітньо-наукової програми та її зміст;

- якість методичного забезпечення навчальних дисциплін та вибір технологій і методів викладання навчальних дисциплін;

- якість і об'єктивність оцінювання результатів навчання здобувачів освіти щодо компетенцій, зазначених в освітньо-науковій програмі;

- якість матеріально-технічної бази;

- якість процесу набуття практичного досвіду здобувачами вищої освіти;

- якість наукової роботи та можливість участі здобувачів освіти у заходах з академічної мобільності, наукових проєктах, конференціях, публікаціях тощо.

Здобувачі освіти мають право брати участь в опитуваннях, висловлювати власні оцінки і пропозиції і впливати на забезпечення якості освіти.

9.5. Вплив стейкхолдерів на забезпечення якості освітньої діяльності може здійснюватися за допомогою колективної та /або індивідуальної участі у роботі Вченої ради, Науково-методичної ради, Ради молодих вчених Інституту тощо. Внутрішні стейкхолдери беруть участь у процедурах забезпечення та покращення якості освіти шляхом їх співпраці з відповідальними особами за проведення заходів з моніторингу якості освіти.

9.6. Дирекція та Вчена рада Інституту вживають заходів щодо врахування пропозицій стейкхолдерів з удосконалення процесів забезпечення якості освіти та обов'язково інформують здобувачів із цих питань.